

vychází z teorie jazykových funkcí Bühlera a Jakobsona, pojmu typu diskurzu de Beaugranda a Dresslera a registru diskurzu u Hallidaye. Zdá se však, že největší váhu autor připsuje Bachtinovým řečovým žánrům, jež stručně, avšak výstižně popisuje v poslední kapitole této části práce. V uchopení těchto kulturně, sociálně a situačně podmíněných vzorců verbálního jednání, spatřuje R. Madecki základ možné komplexnější klasifikace komunikačních aktů. Zároveň však připouští, že jediná univerzální klasifikace je spíše nedosažitelným ideálem.

Monografie R. Madeckého je v kontextu současné teorie textu a diskurzu jistě zajímavou a užitečnou prací. Autor v ní nejen shrnuje dosavadní poznatky a teorie, ale především řadu témat sám tvůrčím způsobem precizuje a rozvíjí.

Anna Gawarecka

Lingua rossica et communicatio 2007. Ostrava 2008, 254 s.

Recenzovaný sborník přináší příspěvky z XIV. konference *Lingua rossica et communicatio...*, kterou uspořádala katedra slavistiky (oddělení rusistiky) Filozofické fakulty OU ve dnech 23. – 24.10. 2007. Organizátoři XIV. konference navázali na tradici rusistických vědeckých setkání, která se každoročně konala na Ostravské univerzitě (OU) již od roku 1993. Ostravské konference jsou nesporným přínosem české rusistice, ze které si ostatní univerzity (nejen české) mohou vzít příklad.

Sborník obsahuje celkem 24 příspěvků od autorů z České republiky i ze zahraničí – Slovenska, Ruska a Estonska. Je třeba vysoko hodnotit to, že se v něm odrážejí výsledky práce zkušených a mladých vědeckých pracovníků. Je samozřejmé, že tato skutečnost má vliv na rozdílnou kvalitu jednotlivých příspěvků, která většinou je ale velmi dobrá.

Příspěvky uvedené ve sborníku mají různé odborné zaměření (nejen rusistické), ale také tematický rozsah, obsahovou závažnost a formální úroveň. Je to jev, který přirozeně se vyskytuje ve většině prací tohoto druhu. Nicméně celkově sborník působí velmi kompaktním dojmem, svědčí o promyšleném koncepčním přístupu redaktorek – Blaženy Rudincové a Zdeňky Nedomové, které odvedly kvalitní redaktorskou a editorskou práci.

Tematická pestrost publikovaných příspěvků je důležitou předností tohoto sborníku.

Zvláštní pozornost je věnována problematice tlumočení.

Martin Djovčoš (Banská Bystrica) se zabývá extralingvistickými a lingvistickými aspekty tlumočení v obchodní sféře. V závěru příspěvku badatel popisuje praktický tlumočnický trénink v obchodním prostředí. **Mária Hardošová** (Banská Bystrica) na základě syntakticko-sémantické analýzy některých anglických víceslovných odborných ekonomických pojmenování vyjádřených nominálními frázemi konstatuje, že jejich zvláštnost může způsobovat problémy při překladu odborných textů do slovenštiny.

Podobná problematika zajímá **Miroslavu Šramkovou** (Banská Bystrica). V článku *Niektoré relevantné aspekty pre didaktiku tlmočenia v podnikateľskom prostredí* srovnává tlumočení v podnikatelském prostředí s konferenčním tlumočením. **Milan Hrdlička** (Ostrava) se ve stati *Translatologie a translace na prelomu XX. a XXI. století* rozepisuje o změnách v současném světě, v mezilidské komunikaci, ve funkci překladu a v samotném textu jako objektu vědeckého zkoumání. Autor zdůrazňuje, že se změnil a mění se i adresát textu, jeho informační základ a žebříček hodnot. Najednou co se však podle něho nezměnilo, je základní úkol teoretické translatologie – vysvětlování výstavby textu, jeho zákoni-

tosti a charakteru. Příspěvek *Preklad ako intrakultúrna a interkultúrna komunikácia* je věnován otázkám odborného a uměleckého překladu. **Gabriela Miššíková** (Nitra) vnímá překlad jako komunikaci, interkulturní komunikaci, mezijazykovou komunikaci a prototypovou kategorii. Autorka ukazuje, že při zkoumání toho druhu překladů může pomoci teorie relevance v komunikaci, která vystihuje rozdíly mezi interpretačním a deskriptivním použitím jazyka. **Vítězslav Vilímek** (Ostrava) v článku *O několika aspektech odborného překladu (na příkladě textu z oblasti nových technologií)* se zaměřil na charakteristiku neuměleckého překladu v ČR po roce 1989. Autor konstatuje, že jistá míra jazykové kvalifikace překladatele je vždy nezbytná, stejně tak jako jeho orientace v překládané problematice. Uvádí příklady typických chyb způsobovaných nedostatečnou erudovaností překladatele odborného textu. **Lenka Harviláková** (Prešov) ve stati nazvané *Perspektívy komparatívneho výskumu sprievodcovských textov* zdůrazňuje nutnost provedení komparativní analýzy textů průvodce pro jejich kvalitnější zpracování.

Několik příspěvků je soustředěno na problémy komunikace ve sféře podnikání.

Článek *Электронное учебное пособие: "Русский язык в сфере бизнеса I"* **Ljuby Mrovčové** (Karviná) je prezentace učebnice obchodní ruštiny, kterou autorka vytvořila a vydání které lze vřele přivítat. Kvalitní učební materiály pro výuku ruštiny jsou v současné době velmi potřebné. **Romana Szlauerová** (Brno) se zabývá problematikou ruské terminologie v oblasti managementu a marketingu. Analyzuje charakteristické rysy termínů a uvádí příklady slov zdvojnásobných, mnohoznačných, domácích a přejatých, úzce odborných a nejvíce frekventovaných, složením a srostlic v tvoření slov. **Stanislava Tomovčíková** (Bratislava) se v příspěvku nazvaném *Podnikateľská komunikácia – obsahová náplň predmetu na EU v Bratislave* zabývá metodikou přípravy studentů ruštiny EU ke komunikaci ve sféře podnikání v lingvistickém a translologickém aspektu.

Tři články jsou věnované přímo problematice reklamy.

Katarína Jackulíková (Banská Bystrica) v příspěvku *Štylistické aspekty cudzojazyčnej lexiky v ruštine internet a reklama* sleduje proces rostoucí internacionalizace jazyků, včetně ruštiny. Podle badatelky přejímání cizojazyčné lexiky svědčí o dynamičnosti a otevřenosti jazykového systému současné ruštiny. Tematicky zajímavý článek **Věry Kozákové** (Zlín) je soustředěn na aktuální problémy fungování jednotlivých barev v marketingové komunikaci. Autorka popisuje působení barev, jejich schopnost vyvolávat emoce a vytvářet atmosféru v celkovém kontextu reklamního komunikátu. **Jiřina Svobodová** (Plzeň) ve stati *К некоторым тенденциям в современном языке рекламы* zkoumá ruské (zejména volgogradské) pouliční reklamní slogany, vyznačující se kreativitou. Analyzuje jazykové prostředky – slovní hříčky, metafory, aliterace, různé výrazové prvky apod.

Čtvrtý tematický blok sborníku tvoří příspěvky z oblasti metodiky výuky cizích jazyků.

Radka Morongová (Pardubice) prezentuje podcasting – vytvoření mediálních souborů – a jeho využití ve výuce cizích jazyků, zejména němčiny a ruštiny. V závěru příspěvku autorka uvádí německé a ruské podcastové portály a příklady programů, které jsou s tvorbou audio- či videozáznamů spojené. **Natalia Tshuikina** a **Michal Kozdra** (Tallinn) v článku *О возможностях реализации принципов межкультурной коммуникации на уроке русского языка как иностранного* popisují organizaci a obsah výuky ruského jazyka na katedře slavistiky Tallinské univerzity pro studenty v rámci programu Evropské unie Socrates-Erasmus. **Michal Vojkůvka** (Brno) ukazuje možnosti využití

systemu *Moodle* (software pro tvorbu výukových systémů a elektronických kurzů na internetu) pro elektronickou podporu výuky cizích jazyků. Není třeba zdůrazňovat, že využití systému *Moodle* otevírá možnost zpestření a obohacení výuky cizích jazyků.

V článku nazvaném *Cudzojazyčná komunikačná kompetencia v európskom priestore* **Elena Zelenická** a **Pavol Adamka** (Nitra) konstatují, že komunikační kompetence je soubor všech znalostí, které umožňují komunikaci v určitém kulturním společenství. Podle autorů tento soubor nezahrnuje jenom jazykovou kompetenci, ale i znalost užívání jazyka v různých komunikačních situacích.

Zbývající články se věnují různým vzájemně nespojeným tématům.

Květuše Lepilová (Brno) v netradičním příspěvku *Koloběh života? (Lingua et communicatio inter scientiam et educationem)* odpovídá na otázky: Jak je spojeno cizojazyčné vzdělávání s hlubším výzkumem mechanismů řeči subjektu?, Jaká je komunikační kompetence jako schopnost užívat jazyk v nejrůznějších komunikačních (řečových) situacích?, Co řečovou kompetenci ztěžuje a vývojově prospěšně/neučelně provokuje? Materiálové velmi cenný je článek *Сенсації, слухи, сплетни, скандали* и др. **Zdeňky Nedomové** (Ostrava). Badatelka popisuje historii bulvárního tisku ve Spojených státech amerických a v Rusku. Demonstruje jeho charakteristické rysy, analyzuje jeho témata a tituly. **Irena Orsulíková** (Karviná) v příspěvku *Dvojí integrační proud v jazykové komunikaci současné Evropy* poukazuje na sémantický posun některých klíčových pojmů z oblasti politického a hospodářského života v souvislosti s dvojitým proudem integračního procesu v Evropě. Článek *Чужий концепт 'літост' сквозь призму русскої и польської ментальності* **Evgenij Stefanskij** (Samara) věnuje analýze konceptu *lítost* ve třech slovanských jazycích. Zatímco v češtině je koncept *lítost* verbalizován jako dojetí, smutek či stesk jako rezultat těžkých ran osudu, v polské a ruské kultuře koncept *lítost* není verbalizován, existuje jako „kulturní scénář“. **Kristina Heinzová** a **Jana Hejtmánková** (Karviná) ve stati *The EU and Culture Awareness* se zabývají některými otázkami kulturního povědomí a postojů tureckých studentů s ohledem ke vstupu země do Evropské unie. V druhé části autorky popisují dotazník, který byl zadán tureckým studentům na Univerzitě v Canakkale, a na jeho bázi prezentují a analyzují výsledky. **Věra Lánská** a **Oldřich Berka** (Karviná) věnují svůj článek další etapě jejich výzkumné práce o významových změnách současného slovníku vzdělávání z pohledu lexikologického i teoreticko-pedagogického. V centru pozornosti je slovo *formation*, které je v souladu s jejich zjištěními lexikálním ekvivalentem procesu sblížení světa vzdělávání se světem práce. **Stanislav Žaža** (Brno) ve velmi přínosném příspěvku *Orientujeme se v čase?* srovnává vyjadřování v češtině i ruštině různých údajů, v jejichž základě jsou slova označující časové úseky (exaktní, přibližné). Autor upozorňuje na nutnost rozlišování *prostého časového zařazení něčeho a trvání nějaké události*.

Je třeba konstatovat, že v hodnocených člancích se objevuje množství zajímavých myšlenek, konkrétních problémů i teoretických nebo výzkumných tendencí. Bohužel sborník trpí zároveň i neduhem většiny konferenčních sborníků – tematickou a metodologickou rozptýleností.

Podle mého názoru, sborník je publikace velmi zajímavá, a pro učitelskou a studentskou veřejnost na filologických fakultách aktuální a přínosná. Sborník může být užitečný také studentům učitelství, učitelům z praxe i dalším zainteresovaným zájemcům.

Andrzej Charciarek